

Situația social-economică a municipiului Chișinău în ianuarie-septembrie 2017 (informație succintă)

*Șaragov Natalia, șeful Direcției Generale pentru Statistică
a mun. Chișinău
Tel. (022) 739581
E-mail: chisinau@statistica.gov.md
Adresa: MD-2028, Chișinău, șos. Hâncești, 53a*

Cuprins

1. Informație succintă privind situația social-economică a mun. Chișinău în ianuarie-septembrie 2017	3
2. Situația demografică.....	4
3. Piața muncii	5
4. Sănătatea.....	5
5. Turism	6
6. Infrațțiuni	8
7. Agricultură	9
8. Industrie.....	10
9. Investițiile în active imobilizate	11
10. Construcții	12
11. Transporturi	12
12. Precizări metodologice.....	14

1. Informație succintă privind situația social-economică a municipiului Chișinău în ianuarie-septembrie 2017

Situația demografică în ianuarie-septembrie 2017 a fost determinată de o descreștere a nivelului natalității și mortalității, respectiv cu 4,9 la sută și 1,5 la sută, dar a fost înregistrată și o scădere la nivelul nupțialității și divorțialității, cu 1,1 la sută și 13,0 la sută respectiv.

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut al unui angajat în trimestrul III 2017 a fost de 6865,0 lei, sporind față de aceeași perioadă a anului precedent cu 12,0%, și depășind media pe țară cu 18,2%.

Numărul șomerilor oficial înregistrați, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 octombrie 2017 a constituit 3 045 persoane, micșorându-se cu 19,8 la sută comparativ cu 1 octombrie 2016.

Întreprinderile industriale în ianuarie-septembrie 2017 au fabricat producție în valoare de 15 911,1 mil. lei (în prețuri curente), constituind 52,8% din totalul pe țară.

Investițiile în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare realizate în perioada de raport au însumat 7 177,0 mil. lei, micșorându-se cu 6,9% față de ianuarie-septembrie 2016. Sursa principală de finanțare a investițiilor a fost mijloacele proprii ale investitorului, ponderea cărora a constituit 73,8%.

Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier în ianuarie-septembrie 2017 a însumat 1 401,7 mil. tone-km, cu 13,2% mai mult decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului precedent.

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier a constituit 3518,5 mii tone, majorându-se cu 10,3% comparativ cu ianuarie-septembrie 2016.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuzele și microbuzele de folosință generală a fost de 44,2 mil., micșorându-se cu 4,8% față de aceeași perioadă a anului trecut.

Principalii indicatori ai situației social-economice a mun. Chișinău în ianuarie-septembrie 2017

	Ianuarie-septembrie 2017	
	valoarea absolută	în % față de ianuarie-septembrie 2016
Numărul populației stabile, la începutul anului, persoane	820 464	x
Rata natalității, ‰	12,0	x
Rata mortalității, ‰	7,7	x
Rata nupțialității, ‰	7,2	x
Rata divorțialității, ‰	3,1	x
Câștigul salarial mediu lunar, lei	6 865,0 ¹	112,0 ²
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la 01.10.2017), persoane	3045	80,2
Valoarea producției industriale, mil. lei (în prețuri curente)	15 911,1	x
Investiții în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	7 177,0	93,1
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier, mil. tone-km	1 401,7	113,2

	Ianuarie-septembrie 2017	
	valoarea absolută	în % față de ianuarie-septembrie 2016
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport rutier, mii tone	3 518,5	110,3
Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze, mil. pasageri-km	1 390,2	100,2
Pasageri transportați cu autobuze și microbuze, mii pasageri:	44 226,2	95,2

¹ Trimestrul III

² Trimestrul III 2017 în % față de trimestrul III 2016

2. Situația demografică

Evoluția proceselor demografice în ianuarie-septembrie 2017 se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației:

	Ianuarie-septembrie		Ianuarie-septembrie 2017 în % față de ianuarie-septembrie 2016
	2016	2017 ¹	
Născuți-vii, persoane	7 759	7 380	95,1
Decedați, persoane	4 805	4 732	98,5
din care, copii sub 1 an	114	103	90,4
Sporul natural	2 954	2 648	89,6
Numărul căsătoriilor	4 465	4 417	98,9
Numărul divorțurilor	2 174	1 891	87,0

¹ Date preliminare

Conform datelor preliminare, în ianuarie-septembrie 2017 au fost înregistrați 7 380 născuți-vii, cu 4,9 la sută mai puțin comparativ cu perioada similară din anul precedent, rata natalității constituind 12,0 născuți-vii la 1 000 locuitori.

Numărul persoanelor decedate a fost de 4 732, cu 1,5% mai puțin comparativ cu perioada ianuarie-septembrie 2016, rata mortalității constituind 7,7 decedați la 1 000 locuitori. Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an în această perioadă s-a micșorat cu 9,6%, fiind de 103 persoane.

În ianuarie-septembrie 2017 au fost înregistrate 4 417 căsătorii, numărul acestora micșorându-se cu 48 în comparație cu ianuarie-septembrie 2016, rata nupțialității constituind 7,2 căsătorii la 1 000 locuitori. Conform Hotărârilor Judecătorești numărul divorțurilor oficial înregistrate a fost de 1 891, cu 13,0 la sută mai puțin față de perioada corespunzătoare din anul trecut, revenind în medie 3,1 divorțuri la 1 000 locuitori.

Migrația internă

	Numărul de sosiri:		Numărul de plecări:		Sporul migratoriu:	
	localități urbane	localități rurale	din localități urbane	din localități rurale	urban	rural
Total, persoane inclusiv:	9 396	761	5 388	548	4 008	213
Sub vârsta aptă de muncă (0-15 ani)	13	1	5	0	8	1
În vârstă aptă de muncă (femei 16-56, bărbați 16-61)	8 269	682	4 518	497	3 751	185

	Numărul de sosiri:		Numărul de plecări:		Sporul migratoriu:	
	localități urbane	localități rurale	din localități urbane	din localități rurale	urban	rural
Peste vârsta aptă de muncă (femei 57+, bărbați 62+)	1 114	78	865	51	249	27

Conform datelor furnizate de către Registrul de Stat al Populației, în primele 9 luni ale anului 2017, în municipiul Chișinău au sosit 10 157 persoane și au plecat 5 936 persoane, prin urmare sporul migratoriu a constituit 4 221 persoane.

3. Piața muncii

În trimestrul III 2017, **câștigul salarial mediu lunar nominal brut** al unui angajat a fost de 6 865,0 lei, în creștere cu 12,0% față de trimestrul III 2016 și cu 18,2% mai mare comparativ cu câștigul salarial mediu pe țară (5 809,1 lei).

În sfera bugetară în trimestrul III 2017 salariul mediu lunar a constituit 6 498,4, cu 15,6% mai mult față de trimestrul III 2016, iar în sectorul economic (real) acest indicator a constituit 6940,9 lei și s-a mărit cu 11,3% față de cel înregistrat în aceeași perioadă a anului trecut.

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut în trimestrul III 2017, pe activități economice¹

Activități economice	Lei	În % față de:	
		trimestrul III 2016	trimestrul III 2017
Total economie	6 865,0	112,0	102,5
Agricultură, silvicultură și pescuit	4 457,4	112,2	114,5
Industrie	6 669,7	112,4	105,1
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	9 497,7	122,0	101,6
Învățământ	5 567,8	107,3	97,7
Alte activități de servicii	6 865,5	111,0	102,8

¹ Datele cuprind unitățile economice (sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care își au sediul central în mun. Chișinău

Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 octombrie 2017 în căutarea unui loc de muncă se aflau 3 045 șomeri înregistrați, fiecare al doilea fiind disponibilizat de la unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 43,3 la sută o constituie femeile. Circa 13,3% din șomerii înregistrați de la începutul anului beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna septembrie 2017 de 1 950,64 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 1,1 șomeri.

4. Sănătatea

Conform datelor Ministerului Sănătății, morbiditatea populației de unele boli infecțioase în ianuarie-septembrie 2017 se caracterizează prin majorarea cazurilor de îmbolnăviri prin hepatite virale, parotidită epidemică, varicelă. În cazul celorlalte boli infecțioase pentru majoritatea bolilor se constată o tendință de reducere a cazurilor de îmbolnăvire.

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecțioase

	Ianuarie-septembrie 2017		Cazuri la 100 000 locuitori	
	total, cazuri	în % față de ianuarie-septembrie 2016	ianuarie-septembrie 2016	ianuarie-septembrie 2017
<i>Infecții intestinale</i>				
Infecții intestinale acute	5 327	114,9	565,3	649,3
inclusiv dizenterie bacteriană	35	de 3,9 ori	1,1	4,3
<i>Hepatite virale</i>				
Hepatite virale – total	43	100,0	5,2	5,2
din care:				
Hepatita A	22	169,2	1,6	2,7
Hepatita C	15	100,0	1,8	1,8
<i>Infecții imunodirijabile</i>				
Varicela	1 765	70,4	307,9	216,8
Hepatită virală B	2	28,6	0,9	0,3
Parotidită epidemică	25	69,4	4,4	3,1
<i>Infecții respiratorii acute</i>				
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	68 751	107,1	7 887,4	8 444,5
Gripă	255	44,0	71,2	31,3
<i>Boli infecțioase „social determinate”</i>				
Tuberculoza organelor respiratorii	299	86,4	42,5	36,7
Sifilis	300	103,8	35,5	36,9
Infecție gonococică	219	105,8	25,4	26,9
Pediculoză	801	86,6	113,6	98,4

5. Turism

Structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare în ianuarie-septembrie 2017 au fost frecventate de 180,7 mii turiști sau cu 38,9% mai mult comparativ cu perioada similară din anul precedent. Numărul de turiști sosiși în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se prezintă în felul următor:

	Ianuarie-septembrie 2017		Ianuarie-septembrie 2017 în % față de ianuarie-septembrie 2016	
	total, turiști	din care, nerezidenți	total, turiști	din care, nerezidenți
Total	180 651	97 839	138,9	119,5
din care:				
Hoteluri și moteluri	116 748	92 141	118,4	120,9
Cămine pentru vizitatori	5 479	37	131,1	8,2
Pensiuni turistice și agroturistice	13 811	1 459	91,7	124,5
Structuri de întremare	6 820	182	98,0	130,0
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță, etc.)	26 829	4 020	102,4	113,7
Tabere de vacanță pentru elevi	10 964	-	144,3	-

Ponderi mai însemnate în numărul total al turiștilor străini cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare le-au revenit turiștilor sosiți din România (28,1%), Ucraina (14,2%), Federația Rusă (10,2%), S.U.A (9,4%), Germania (5,2%), Turcia (5,0%) și Italia (4,7%).

Numărul de înnoptări ale turiștilor în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2017		Ianuarie-septembrie 2017 în % față de ianuarie-septembrie 2016	
	total, înnoptări	din care, ale nerezidenților	total, înnoptări	din care, ale nerezidenților
Total	578 699	191 942	106,4	120,2
din care:				
Hoteluri și moteluri	216 639	174 287	117,7	120,8
Cămine pentru vizitatori	79 925	74	106,3	11,1
Pensiuni turistice și agroturistice	20 830	4 399	111,8	134,9
Structuri de întremare	104 983	2 490	96,6	128,6
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță, etc.)	93 579	10 692	95,8	124,5
Tabere de vacanță pentru elevi	62 743	-	105,1	-

În ianuarie-septembrie 2017 în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare au fost înregistrate 578,7 mii înnoptări ale turiștilor, din care 386,8 mii ale cetățenilor moldoveni (66,8% din total înnoptări) și 191,9 mii înnoptări – ale nerezidenților (33,2%).

Indicele de utilizare netă al locurilor de cazare pe total structuri de primire turistică colective, în ianuarie-septembrie 2017, a constituit 30,5 structuri de întremare – 64,9%, cămine pentru vizitatori - 59,4%, structuri de odihnă – 21,2%, hoteluri și structuri similare – 23,7%, pensiuni turistice și agroturistice – 16,0%.

Durata medie a șederii pe total structuri de primire, în ianuarie-septembrie 2017 a fost de 4,2 zile, la structuri de întremare 16,4 zile, cămine pentru vizitatori 15,6 zile, structuri de odihnă 4,5 zile, hoteluri și structuri similare 2,9 zile, pensiuni turistice și agroturistice 2,5 zile.

În ianuarie-septembrie 2017 agențiile de turism și turoperatorii au prestat servicii turistice la 205,4 mii turiști și excursioniști. Numărul de turiști și excursioniști străini care au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor, în ianuarie-septembrie 2017, s-a cifrat la 12 197, din care 82,1% au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement; 17,3% - în scopuri de afaceri și profesionale, alte scopuri – 0,6%. Numărul de turiști și excursioniști care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, în perioada de raport, a totalizat 180,1mii persoane.

Numărul de turiști și turiști-zile, după scopul vizitelor, se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2017	
	turiști	turiști-zile
Total	205 450	1 272 971
Turism receptor (primirea cetățenilor străini) - total	12 197	35 170
din care, în scopuri:		
afaceri și profesionale	2 109	7 033
odihnă, recreere și agrement	10 017	27 581
tratament	71	556
Turism emițător (deplasarea cetățenilor moldoveni în străinătate) - total	180 059	1 228 744
din care, în scopuri:		
afaceri și profesionale	963	2 721
odihnă, recreere și agrement	178 337	1 218 263

	Ianuarie-iunie 2017	
	turiști	turiști-zile
tratament Turism intern (deplasarea cetățenilor moldoveni în interiorul țării, în scop turistic)	759	7 760
	13 194	9 057

Numărul turiștilor străini care au vizitat municipiul Chișinău și turiștilor moldoveni care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, se prezintă astfel:

	Turiști străini sosiți		Turști moldoveni plecați	
	Ianuarie-septembrie 2017	în % față de total	Ianuarie-septembrie 2017	în % față de total
Total	12 197	100,0	180 059	100,0
din care:				
Austria	608	5,0	548	0,3
Bulgaria	167	1,4	44 865	24,9
Egipt	-	-	3 385	1,9
Emiratele Arabe	-	-	695	0,4
Federația Rusă	809	6,6	465	0,3
Franța	216	1,8	584	0,3
Germania	997	8,2	362	0,2
Grecia	333	2,7	20 614	11,4
Israel	153	1,2	503	0,3
Italia	265	2,2	1 838	1,0
Polonia	1 025	8,4	106	0,1
Republica Cehă	36	0,3	1 552	0,9
România	1 730	14,2	20 135	11,2
S.U.A.	514	4,2	80	0,0
Turcia	281	2,3	70 088	38,9
Ucraina	554	4,5	5 403	3,0
Alte țări	4 509	37,0	8 836	4,9

Numărul de turiști și excursioniști care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, a fost de 14,8 ori mai mare comparativ cu numărul turiștilor și excursioniștilor străini sosiți în municipiul Chișinău.

6. Infracțiuni

Conform informației Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2017, numărul infracțiunilor înregistrate a constituit 8 107 cazuri și s-a micșorat cu 2 544 cazuri, în comparație cu ianuarie-septembrie 2016. Infracțiunile comise pe teritoriul municipiului Chișinău constituie 31,4% din numărul total de infracțiuni săvârșite pe teritoriul țării. Numărul infracțiunilor înregistrate la 10 mii locuitori a constituit 98,8 infracțiuni.

Tipurile de infracțiuni înregistrate

	Ianuarie-septembrie 2017	Ianuarie-septembrie 2017 în % față de ianuarie-septembrie 2016
Infracțiuni înregistrate - total	8 107	76,1
din care:		
omoruri	22	75,9
violuri	37	100,0
tâlhării	17	85,0
jafuri	304	73,6
furturi	2 882	60,5

	Ianuarie-septembrie 2017	Ianuarie-septembrie 2017 în % față de ianuarie-septembrie 2016
huliganism	388	96,0
infracțiuni legate de droguri	435	189,1
vătămarea intenționată gravă	27	73,0

Cele mai răspândite infracțiuni contra patrimoniului rămân a fi furturile, în ianuarie-septembrie 2017 au fost înregistrate 2 882 cazuri, ponderea acestora în total infracțiuni înregistrate fiind de 35,6%.

Din numărul total de 8 107 infracțiuni înregistrate, 1 964 constituie infracțiuni grave. În luna septembrie anul curent pe teritoriul raionului au fost înregistrate 811 infracțiuni.

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale ale Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2017 pe teritoriul municipiului Chișinău s-au înregistrat 277 incendii, care au determinat pierderi în sumă de 12,2 mil. lei. Ca urmare a acestor incendii au decedat 7 persoane, iar 9 persoane au fost traumatizate. Numărul incendiilor comparativ cu ianuarie-septembrie 2016 s-a majorat cu 28,8%.

7. Agricultură

Producția vegetală. Rosta medie la hectar a principalelor culturi agricole în întreprinderile agricole (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste), conform stării la 1 octombrie 2017, se caracterizează prin următoarele date:

	Rosta medie la hectar, chintale	
	2017	în % față de 2016
Cereale și leguminoase boabe (cu excepția porumbului)	32,6	101,9
Porumb boabe	32,5	de 2,8 ori
Legume	69,4	24,5
Fructe	149,4	90,5
Struguri	49,2	158,7
Cartofi	51,3	63,3

Producția animală. În ianuarie-septembrie 2017, în sectorul zootehnic al municipiului (fără gospodăriile auxiliare ale populației), în raport cu aceeași perioadă a anului precedent, s-a mărit producția de lapte cu 28,4 la sută, producția (creșterea în masă vie) a vitelor și păsărilor s-a micșorat cu 17,9 la sută, iar producția de ouă s-a mărit cu 78,7 la sută.

În ianuarie-septembrie 2017 s-a înregistrat o micșorare a sporului zilnic în greutate la creșterea și îngrășarea bovinelor cu 30,8%, și o micșorare al porcinelor de 18,9%. Productivitatea medie de lapte la o vacă s-a majorat cu 19,4 la sută față de perioada similară a anului precedent.

Efectivul de animale în întreprinderile agricole și gospodăriile populației și țărănești (de fermier) se caracterizează prin următoarele date:

	La 1 octombrie 2017		Ponderea (în % față de total)
	capete	în % față de situația la 1 octombrie 2016	
Bovine - total	1 801	86,6	100,0
din care: întreprinderile agricole ¹	189	105,6	10,5

	La 1 octombrie 2017		Ponderea (în % față de total)
	capete	în % față de situația la 1 octombrie 2016	
gospodăriile populației	1 612	84,8	89,5
din ele vaci – total	981	74,7	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	65	110,2	6,6
gospodăriile populației	916	73,0	93,4
Porcine - total	2 470	89,2	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	115	147,4	4,7
gospodăriile populației	2 355	87,5	95,3
Ovine și caprine - total	7 059	98,6	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	696	94,9	9,9
gospodăriile populației	6 363	99,0	90,1
Cabaline - total	82	159,0	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	3	75,0	3,7
gospodăriile populației	79	84,0	96,3
Păsări - total	345 028	169,6	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	152 500	73,1	44,2
gospodăriile populației	192 528	96,5	55,8

¹ Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la bilanț animale

8. Industrie¹

În **ianuarie-septembrie 2017** întreprinderile industriale au fabricat producție în valoare de 15 911,1 mil. lei (în prețuri curente), constituind 52,8% din totalul pe țară.

Ponderea **producției livrate** pe piața externă de către întreprinderile nominalizate în perioada de raport a constituit 29,1% din totalul producției livrate și respectiv pe piața internă – 70,9%.

Nivelul producției fabricate și livrate ale întreprinderilor industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, după tipuri de activități se prezintă în tabelul ce urmează:

	Ianuarie-septembrie 2017				
	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	din care pe piața externă	
	mil. lei (prețuri curente)	ponderea în total, %		mil. lei	ponderea în total livrări, %
Industrie, total	15 911,1	100,0	16 043,1	4 668,3	29,1
Industria extractivă	86,3	0,5	88,8	-	-
Industria prelucrătoare	13 356,8	84,0	13 486,3	4 668,3	34,6
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	2 468,0	15,5	2 468,0	-	-

¹ Datele se prezintă pe cercul de întreprinderi cu activitate principală de industrie, cuprinse în cercetare statistică lunară

9. Investițiile în active imobilizate

În ianuarie-septembrie 2017 valoarea investițiilor în active imobilizate a constituit 7 177,0 mil. lei (în prețuri curente). Comparativ cu perioada respectivă a anului precedent acest indicator a marcat o descreștere cu 6,9% (în prețuri comparabile).

Investițiile în imobilizări necorporale, în ianuarie-septembrie 2017, au înregistrat o creștere de 6,0% față de ianuarie-septembrie 2016. Investițiile în imobilizările corporale au însumat 7 021,6 mil. lei, fiind în scădere cu 7,2% față de perioada similară a anului precedent.

Structura investițiilor în active imobilizate în ianuarie-septembrie 2017

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie- septembrie 2016	total
Investiții în active imobilizate – total	7 177,0	93,1	100,0
Imobilizări necorporale	155,4	106,0	2,2
Imobilizări corporale	7 021,6	92,8	97,2
din care:			
clădiri rezidențiale	1 622,3	94,6	22,6
clădiri nerezidențiale	1 049,2	80,5	14,6
construcții ingineresti	1 167,9	113,7	16,3
mașini, utilaje, instalații de transmisie	2 208,4	93,7	30,8
mijloace de transport	622,2	84,6	8,7
alte imobilizări corporale	351,6	122,3	4,8

Din total investiții realizate în ianuarie-septembrie 2017, cea mai mare pondere revine investițiilor în utilaje, mașini, instalații de transmisie care a constituit 30,8%.

Investiții în active imobilizate pe surse de finanțare. Pentru realizarea procesului investițional în ianuarie-septembrie 2017 au fost utilizate preponderent mijloacele proprii ale investitorului, care au constituit 5 298,6 mil. lei, reprezentând 73,8% din valoarea totală a mijloacelor utilizate pentru realizarea investițiilor.

Structura investițiilor în active imobilizate pe surse de finanțare în ianuarie-septembrie 2017

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie- septembrie 2016	total
Investiții în active imobilizate - total	7 177,0	93,1	100,0
din care, finanțate din contul:			
bugetului de stat	291,2	117,6	4,1
bugetelor unităților administrativ- teritoriale	148,3	82,2	2,1
mijloacelor proprii	5 298,6	95,4	73,8
surselor din străinătate	346,6	82,2	4,8
altor surse	1 092,3	83,3	15,2

În ianuarie-septembrie 2017, pentru asigurarea necesităților investiționale din contul surselor bugetare, au fost utilizate 439,5 mil. lei, ceea ce constituie 6,2% din total investiții.

10. Construcții

În ianuarie-septembrie 2017, s-au eliberat 778 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în descreștere cu 3,6% față de ianuarie-septembrie 2016.

Autorizații de construire eliberate pentru clădiri în ianuarie-septembrie 2017

	Total, număr	În % față de:	
		ianuarie-septembrie 2016	total
Total	778	96,4	100,0
din care pentru clădiri:			
rezidențiale (inclusiv pentru colectivități)	657	100,9	84,4
nerezidențiale	121	77,6	15,6

În ianuarie-septembrie 2017 au fost date în exploatare 4 038 locuințe (apartamente, case individuale de locuit) cu suprafața totală de 320,1 mii m², sau cu 44,1% mai mult față de ianuarie-septembrie 2016.

Locuințe date în exploatare în ianuarie-septembrie 2017

	Locuințe, unități	Suprafața totală	
		mii m ²	în % față de ianuarie-septembrie 2016
Total	4 038	320,1	144,1
apartamente	3 869	280,6	174,2
case individuale de locuit	169	39,5	64,7

11. Transporturi

În ianuarie-septembrie 2017 întreprinderile de transport¹ rutier din mun. Chișinău au transportat 3 518,5mii tone de mărfuri, cu 10,3% mai mult față de perioada similară din anul 2016. Parcursul mărfurilor a totalizat 1 401,7 mil. tone-km, cu 13,2% mai mult decât în ianuarie-septembrie 2016.

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier

	Ianuarie-septembrie 2017	În % față de ianuarie-septembrie 2016	Septembrie 2017	
			în % față de august 2017	în % față de septembrie 2016
Mărfuri transportate – mii tone	3 518,5	110,3	94,4	116,4
Parcursul mărfurilor – mil. tone-km	1 401,7	113,2	106,4	110,5
Distanța medie de transport a unei tone de marfă, pe întreprinderile de transport, km	398,4	102,7	112,8	95,0

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier au constituit 41,8% din totalul volumului de mărfuri transportate de către întreprinderile de transport rutier din țară, parcursul mărfurilor fiind de 55,1%.

Numărul mijloacelor de transport (proprie și închiriate) la întreprinderile de transport rutier¹ este prezentat în tabelul ce urmează:

¹ inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

	La 01.09.2016	La 01.09.2017	Ianuarie-septembrie 2017 în % față de ianuarie- septembrie 2016
Total, unități:	6 013	6 067	100,9
din care:			
Autocamioane	3 314	3 505	105,8
Autobuze și microbuze de folosință generală - total	2 699	2 562	94,9

Numărul de autovehicule (proprie și închiriate) a întreprinderilor de transport rutier la 01.10.2017 s-a majorat cu 54 unități față de 01.10.2016.

*Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor realizat cu autobuze
și microbuze, în ianuarie-septembrie 2017*

	Mii pasageri	În % față de ianuarie- septembrie 2016
Pasageri transportați – total, mii pasageri	44 226,2	95,2
Parcursul pasagerilor – total, mil. pasageri-km	1 390,2	100,2

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze de folosință generală în ianuarie-septembrie 2017 a constituit 44,2 mil. pasageri, comparativ cu ianuarie-septembrie 2016 micșorându-se cu 4,8%.

Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze de folosință generală a constituit 1 390,2 mil. pasageri-km, cu 0,2% mai mult față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze de folosință generală a constituit 59,5%, din totalul pe țară; parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze a înregistrat 59,8% din totalul pe țară.

12. Precizări metodologice

Populație stabilă – numărul persoanelor care au domiciliul stabil pe teritoriul respectiv, inclusiv persoanele absente temporar. Sursa datelor pentru **mișcarea naturală a populației** sunt actele stării civile despre naștere, deces, căsătorie, divorț, întocmite de oficiile stării civile.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sunt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți-vii, decedați, căsătorii și divorțuri din perioada de referință și numărul mediu al populației stabile din aceeași perioadă extins pentru un an. Se calculează în promile.

Spor natural - reprezintă diferența dintre numărul de născuți-vii și numărul decedaților pe parcursul anului. Sporul natural pozitiv (creșterea) - numărul născuților-vii depășește numărul decedaților. Sporul natural negativ (scăderea naturală) - numărul decedaților depășește numărul născuților-vii.

Spor migratoriu – reprezintă diferența dintre numărul de imigranți și cel al emigranților unei regiuni.

Câștigul salarial mediu lunar al unui angajat – raportul între fondul de salarii (calculat) și numărul mediu de salariați. Datele cuprind unitățile economice (sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care î-și au sediul central în municipiul Chișinău.

Someri înregistrați – persoane apte de muncă, în vârstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sunt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în câmpul muncii.

Morbiditate – totalitatea cazurilor de îmbolnăvire ale populației, înregistrate pe parcursul anului, la adresarea în instituția curativ-profilactică sau în timpul examenului profilactic.

Capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Structură de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică este orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Sosirea unui turist într-o structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se înregistrează când o persoană este înscrisă în registrul structurii respective, pentru a fi găzduită una sau mai multe nopți neîntrerupte. În fiecare structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se consideră o singură sosire pe turist, indiferent de numărul de înnoptări rezultate din șederea sa neîntreruptă.

Înnoptarea reprezintă intervalul de 24 de ore, începând cu ora hotelieră, pentru care o persoană este înregistrată în evidența structurii de cazare turistică și beneficiază de găzduire în contul tarifului aferent spațiului ocupat, chiar dacă durata de ședere efectivă este inferioară intervalului menționat. Sunt incluse și înnoptările aferente paturilor instalate suplimentar (plătite de turiști).

Indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune exprimă relația între capacitatea de cazare în funcțiune și utilizarea efectivă a acesteia de către turiști, într-o perioadă determinată. Rezultă din calcul prin împărțirea numărului total de înnoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă.

Durata medie de înnoptări a unui turist se calculează prin împărțirea numărului de înnoptări realizate la numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare.

Agențiile de turism sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializate în achiziționarea de pachete turistice de la turoperatori și în comercializarea acestor pachete direct consumatorilor, precum și în comercializarea serviciilor proprii.

Turoperatoarii sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializați în formarea de pachete turistice și în comercializarea acestora prin intermediul agențiilor de turism sau direct consumatorilor.

Turism organizat – formă de turism, caracterizată prin înțelegeri prealabile în ce privește prestația, inclusiv serviciile legate de deplasarea și sejurul turistului, prin intermediul contractelor sau altor tipuri de aranjamente.

Formele de turism: i) **turismul intern**: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic; ii) **turismul receptor**: primirea cetățenilor străini în țară; iii) **turismul emițător**: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate.

Turiștii/excursioniștii participanți la turismul organizat sunt persoanele care beneficiază de serviciile oferite și vândute de titularii de licență care organizează activitatea turistică.

Turiștii reprezintă persoanele care petrec cel puțin o noapte într-o structură turistică de găzduire colectivă sau privată.

Excursioniștii (vizitatorii de o zi) reprezintă persoanele ce nu petrec cel puțin o noapte într-o structură.

Infrațiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vii a prășilei obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lână, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

Valoarea producției fabricate în prețuri curente este calculată pentru producția destinată vânzării (include și valoarea stocurilor evaluate la prețuri de vânzare). Pentru producția fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare.

Valoarea producției livrate în prețuri curente reprezintă cantitatea produselor livrate terților părți și/sau fabricată din materia primă a clientului și care a fost expediată acestuia în anul de raport.

Investițiile reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, cheltuieli pentru brevete, mărci, licențe, alte cheltuieli destinate creării de noi active imobilizate, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția, reparația capitală celor existente.

Active imobilizate – active care au o durată de funcționare utilă mai mare de un an, se utilizează în activitatea întreprinderii sau se află în procesul creării și nu sunt destinate vânzării.

Investițiile în **imobilizări necorporale** reprezintă cheltuielile pentru brevete și mărci, know-how-uri și francize, licențe de activitate, programe informatice, desene și modele industriale, drepturi de utilizare a activelor imobilizate, imobilizări necorporale primite în gestiune economică, alte imobilizări necorporale.

Investițiile în **imobilizări corporale** includ cheltuielile pentru crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altor întreprinderi în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social-culturală; cheltuieli pentru procurarea terenurilor, resurselor minerale, activelor biologice imobilizate.

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul rutier** cuprinde datele cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări rutiere de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri se calculează prin însumarea produselor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați - numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuită și de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri se calculează prin însumarea produselor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.